

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АВІАТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

© Литвиненко Л.Л., 2011

У сучасних умовах для подальшого розвитку українського ринку пасажирських авіаперевезень, підвищення обсягів пасажирських та вантажних авіаперевезень необхідне залучення додаткових інвестицій, як на мікрорівні (інвестицій окремих юридичних та фізичних осіб, кредитно-фінансових інститутів та ін.), так і на макрорівні та наднаціональному рівні (інвестиційних ресурсів транснаціональних утворень, урядів окремих держав, міжнародних економічних та валютно-фінансових організацій) [1; 2].

Визначені актуальні проблеми розвитку авіаційної галузі України, зокрема:

1. Морально та фізично застарілий парк повітряних суден та основних фондів загалом. Недопуск значної частини ПС українських авіакомпаній до здійснення польотів у Західну Європу з урахуванням вимог ICAO та EASA. Вирішення цієї проблеми можливе за рахунок:

– створення потужних інвестиційних фондів для інвестування державних програм у сфері авіації, оновлення парку ПС із залученням інвестицій на придбання нових більш економічних та екологічних ПС вітчизняного чи закордонного виробництва, або використання лізингу ПС;

– впровадження повітряних суден вітчизняного виробництва та сучасних повітряних суден закордонної розробки, створення потужної системи державного і недержавного лізингу із використанням банківських кредитів;

– створення національної незалежної системи сертифікації авіаційної техніки на базі вітчизняних науково-експериментальних центрів.

2. Недостатній рівень розвитку інфраструктури регіональних та міжнародних аеропортів України. Шляхи вирішення проблеми:

– затвердження концепції розвитку аеропортів;

– розвиток мережі вузлових аеропортів та створення національного вузлового аеропорту (хабу) на базі аеропорту “Бориспіль”;

– підготовка техніко-економічних обґрунтувань, проектної документації, розробка механізмів фінансування комплексних проектів розвитку інфраструктури аеропортів;

– оновлення та модернізація об’єктів наземної інфраструктури, а також будівництво нових терміналів.

3. Невідповідний рівень технології організації процесу перевезень, недостатнє інформаційне забезпечення. Основними напрямками розв’язання проблеми є:

– впровадження глобальних супутникових систем CNS/ATM для обслуговування повітряного руху, проведення автоматизації та комп’ютеризації авіакомпаній на рівні міжнародних стандартів;

– запровадження розвиненої ефективної комп’ютерної мережі для підвищення якості обслуговування;

– створення системи транспортно-логістичних комплексів (для скорочення часу доставки, зниження затрат на перевезення та оптимізації тарифів) і подальший розвиток інформаційних та логістичних технологій.

4. Недостатній розвиток мережі маршрутів транспортних перевезень. Ситуацію можна покращити через:

– укладення різного роду угод з іншими авіакомпаніями з продажу комерційних прав (інтерлайни, угоди щодо блок-місць, маркетингові угоди, код-шерінгові угоди, угоди про спільну експлуатацію авіаліній);

– створення авіаційних альянсів або приєднання до вже існуючих.

5. Недостатні темпи інтеграції транспортно-дорожнього комплексу України до європейської та світової транспортних систем. Шляхи розв’язання:

– створення сильного, конкурентоспроможного національного повітряного перевізника;

– реалізація положень Концепції розвитку транспортно-дорожнього комплексу України на середньостроковий період та до 2020 року та національних програм в частині розвитку авіаційного транспорту, забезпечення безпеки польотів та авіаційної безпеки шляхом розвитку механізмів нагляду та контролю.

6. Невідповідність законодавства України в сфері авіації міжнародним та європейським вимогам. Ця проблема вирішується через:

- завершення побудови системи державного регулювання та національної нормативної бази;
- удосконалення механізмів державного регулювання в авіаційній галузі;
- удосконалення національного законодавства ЦА відповідно до міжнародних вимог, JARiv (Спільних авіаційних вимог Європейського Союзу) для набуття повного членства України в спеціалізованій регіональній організації – Об'єднаних авіаційних властях (JAA);
- внесення змін у діюче законодавство щодо не оподаткування доходу від інвестиційної діяльності для залучення додаткових інвесторів у галузь авіаперевезень.

Вищезазначені проблеми авіатранспортного комплексу України суттєво впливають на інвестиційну привабливість цієї галузі, а отже, і на можливість залучення додаткових інвестиційних ресурсів. Власне на вирішення цих актуальних проблем і повинна бути спрямована інвестиційна діяльність підприємств авіаційної галузі.

У той же час самим авіапідприємствам необхідно розробляти власні програми розвитку із врахуванням інтересів окремих авіакомпаній, інвесторів, держави та регіону, що обслуговується, оскільки це також впливає на обсяги залучених інвестиційних ресурсів.

В основному, інвестиційна діяльність вітчизняних авіатранспортних підприємств спрямовується на оновлення морально та фізично застарілого парку повітряних суден, розбудову інфраструктури аеропортів та модернізацію основних фондів. І, оскільки авіатранспортна галузь є надзвичайно капітало- та наукоємною галуззю, актуальною залишається проблема підвищення інноваційності діяльності авіатранспортних підприємств України для забезпечення економічної ефективності їх діяльності, а також конкурентоспроможності як окремих підприємств ЦА на національному та міжнародному ринках авіаперевезень, так і авіаційної галузі в цілому. Це створить основу для стабільного та динамічного економічного зростання вітчизняної галузі повітряних перевезень, надасть змогу реалізувати широкомасштабну організаційно-економічну та техніко-технологічну модернізацію підприємств авіатранспортної промисловості.

Для підвищення конкурентоспроможності національної економіки необхідним є формування національної інноваційної системи, розширення інвестиційних можливостей для реалізації інноваційних проектів, але це поки що неможливо здійснити в повному обсязі за існуючого рівня інноваційної активності підприємств. Для повноцінної інтеграції України у світовий економічний простір необхідно підвищити частку інноваційної продукції у сукупному продукті та збільшити обсяги надання високотехнологічних послуг, зорієнтувати інвестиційні процеси на структурну перебудову національної економіки на новій технологічній основі для посилення конкурентних позицій національних підприємств на світовому ринку в довгостроковій перспективі, та зменшення рівня втрат за умов дії негативних чинників глобального середовища. Реалізація адаптаційних заходів в напрямку інтеграції авіатранспортної системи України до європейської та світової транспортних систем передбачає використання сучасної інноваційно-інвестиційної моделі розвитку авіатранспортних підприємств з огляду на інтеграційні та глобалізаційні тенденції в сфері авіації.

Зроблено висновок, що авіапідприємства є об'єктами з особливими умовами інвестування, оскільки іноземні інвестиції ними залучаються з дозволу уряду України. На даний момент можна відзначити недостатній рівень бюджетного та позабюджетного фінансування розвитку авіатранспортної інфраструктури, що пов'язано із невисокими обсягами інвестування авіаційної галузі, особливо в умовах подолання негативних наслідків фінансово-економічної кризи. Підвищується роль приватного капіталу як одного із найважливіших фінансових джерел підтримки та розвитку інновацій в авіатранспортній сфері.

1. Деділова Т. В. Стратегічне управління інноваційною діяльністю промислових підприємств України : автореф. дис... канд. екон. наук: 08.02.02 / Т. В. Деділова; Нац. техн. ун-т "Харк. політехн. ін-т". – Х., 2006. – 20 с. 2. Буглак О. В. Забезпечення інвестиційної привабливості авіатранспортних підприємств : автореф. Дис.канд. наук: 08.00.04 / О. В. Буглак; Національний авіаційний у-т. – К., 2008. – 20 с.